

Lykke Friis i 'Tårernes Europa': EU i fare for at bryde sammen

Foto: Wikimedia Commons

Frank Korsholm 24.11.2022

EU50 // BOGANMELDELSE – Det er både en tankevækkende og dybt foruroligende bog, *Tårernes Europa*, som direktøren for Tænk tanken Europa, fhv. minister Lykke Friis netop har sendt på gaden, skriver Frank Korsholm i sin anmeldelse. “Bogen sætter i stedet fingeren på de ømme steder, men giver ingen lindring. Budskabet er dog klart. Europa skal til at stå på egne ben. Europa skal holde sammen”

TÅRERNES EUROPA

Af Lykke Friis

Udgivet på forlaget 28B

312 sider

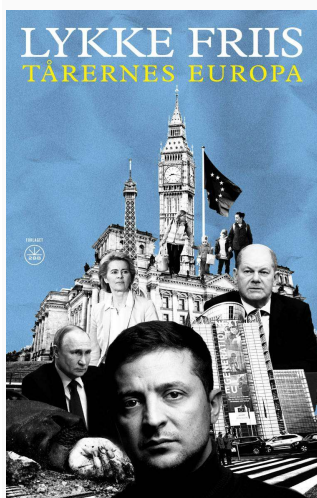
Vejl. udsalgspris 299,95 kr.

Lykke Friis behøver ikke nærmere præsentation. Hun er kendt af de fleste for sin enorme viden om EU, Europa og tysk fodbold, men det, som gør denne bog særdeles læseværdig, er dens aktualitet, de personlige oplevelser og så dens

befriende fravær af politiske teorier, *namedropping* og alt muligt andet glasur, der kun har til formål at demonstrere forfatterens indsigt.

Europa står i sin største krise siden 2. verdenskrig

Tårernes Europa er meget let at gå til. Den kræver kun, at du interesserer dig for din samtid. Interesserer dig for, hvordan det kunne komme dertil, at det, som vi for blot få år siden anså som en umulighed med krig i Europa, trusler om atombomber og 3. verdenskrig, nu tales om som et muligt udfald af den angrebskrig mod Ukraine, som den russiske præsident Vladimir Putin indledte den 24. februar i år.

Bogforside. Forlaget 28B.

Håbet var på lånt tid

Europa står i sin største krise siden 2. verdenskrig. Putin smadrede definitivt HÅBETS EUROPA, der var den stemning, som Berlinmurens fald havde givet hele det europæiske kontinent den 9. november 1989. En stemning af eufori og frihed. Håb, optimisme og fred.

Endelig var det jerntæppe væk, der siden starten af 1960'erne havde delt os i et Øst- og et Vesteuropa. Et sovjetkommunistisk domineret Østeuropa og et frihedens Vesteuropa med selvstændige demokratier.

Nu var der fred og harmoni mellem øst og vest. Sovjetunionen gik i opløsning, nye demokratier slog rod, gamle fjender blev optaget i EU og som medlemmer af Nato. Nye handelskontrakter blev indgået på kryds og tværs, og ny velstand opstod. Alt åndede fred og idyl. Men kun på overfladen.

Den dengang ukendte gæst, viceborgmesteren i Sankt Petersborg, forlod selskabet, da festtaleren, Estlands daværende præsident, Lennart Meri, advarede mod at overse Ruslands imperialistiske ekspansion. Den gæst var Vladimir Putin

Lykke Friis er bestemt ikke udpræget optimist for EU's fremtid. Bogen tegner et billede af et Europa og EU, der lod det komme alt for vidt med Putins ekspansion og ikke i tide så advarselstegnene og handlede derefter. Synligt demonstreret ved Ruslands krig mod Georgien i 2008, annekteringen af Krim-halvøen i 2014 og nu altså senest også krigen mod Ukraine.

Lykke Friis beskriver, nogle gange fra første række, hvordan Putin ved flere lejligheder har advaret Nato og signaleret ønsket om en tilbagevenden til det gamle Sovjetunionen. Måske bedst illustreret gennem en festmiddag i Hamborg helt tilbage i 1994, hvor en dengang ukendt gæst, viceborgmesteren i Sankt Petersborg, forlod selskabet da festtaleren, Estlands daværende præsident, Lennart Meri, advarede mod at overse Ruslands imperialistiske ekspansion. Den gæst var Vladimir Putin.

Den tidligere minister og prorektor for KU er berejst, og bogen er på mange måder en opdagelsesrejse, der bringer forfatteren til bl.a. Moskva, Kyiv, Tallinn, London, Rom og Bruxelles. Der reflekteres over de historiske vingesus, men det er først og fremmest en opdagelsesrejse i de politiske begivenheder og signaler, der er blevet givet ved flere lejligheder, og som har indikeret, at Håbets Europa efter 1989 kun var på lånt tid.

Bogen revser EU. Det er tid til selvransagelse og først og fremmest sammenhold nu, efter Putin åbenlyst forsøger at splitte og destabilisere EU ved at favorisere sine europæiske venner som fx Victor Orban med billige energiforsyninger, mens resten af Europa må betale skyhøje priser for den russiske gas.

Tyskland bærer på en dårlig samvittighed over for Rusland og har været alt for fodslæbende mht. til at hjælpe Ukraine

Sverige og Finlands kommende optagelser i Nato er afgørende milepæle, og samtidig har EU en forpligtelse til at hastebehandle Ukraines optagelse i EU, hvilket i sig selv vil komme til at udfordre det europæiske sammenhold på grund af de enorme økonomiske ressourcer, der på sigt skal overføres til Ukraine.

Tyskland bærer på en dårlig samvittighed over for Rusland og har været alt for fodslæbende mht. til at hjælpe Ukraine. Merkels store stjerne som europæisk kriseleder får et skud fra boven, og tilsvarende har hendes efterfølger Olaf Scholz været alt for nølende med våbenleverancer. Uden USA og Joe Bidens hjælp havde Zelinsky og Ukraine været ilde stedt.

Lykke Friis beskriver tog-diplomatiet med de europæiske statsledere til Kyiv og de overdådige og malplacerede gaver. Tilbuddet om evakuering af Zelinsky og hans håndfaste afslag. Hun fortæller om sine samtaler med Lech Walesa og Ruslands fhv. præsident, Dmitrij Medvedev, der bidrager til at forstå den russiske tankegang.

Ikke længere verdens omdrejningspunkt

Europa skal vænne sig til, at det ikke længere er hele verdens omdrejningspunkt. USA vil, uanset hvilken præsident der indtager Det Hvide Hus i 2024, orientere sig mere mod Kina og i stigende grad forlange, at Europa klarer sine problemer selv.

Kina og Indien har allerede aftaget den olie og gas, som Rusland ikke længere kan sælge på det europæiske kontinent, og i det hele taget har de to supermagter ikke den store interesse i at blande sig i den europæiske krig.

De har rigeligt at slås med selv og mener grundlæggende, at verdens tyngdepunkt har flyttet sig til deres verdensdel.

Vi har i hele efterkrigstiden levet i den tro, at stigende handel og samvær binder landene tættere sammen og skaber en fælles interesse for fred, men historien har vist, at den gensidige økonomiske afhængighed også er en akilleshæl.

Bogen sætter i stedet fingeren på de ømme steder, men giver ingen lindring. Budskabet er dog klart. Europa skal til at stå på egne ben. Europa skal holde sammen

Den tyske afhængighed af russisk gas, bedst illustreret ved de store gasledninger Nordstream 1 og 2 med toneangivende tyske erhvervsfolk og fhv. forbundskansler Gerhard Schröder i bestyrelsen, har afsløret den europæiske skrøbelighed og demonstreret, at et tæt handelssamvær også er et tveægget sværd, når krisen opstår.

Lykke Friis ser store udfordringer for EU i de kommende år, hvis Europa skal undgå at blive splittet og dermed stå svagere i forhold til de politiske problemer, som vi ud over truslen fra Rusland også skal håndtere. Det gælder ikke mindst klimaproblemerne og de stigende flygtninge- og migrationsstrømme fra Afrika.

Lykke Friis er bekymret. Det ulmer igen på Balkan. EU skal derfor styrke sin indsats på Balkan og skal derudover have øjnene rettet mod de gamle øst-republikker, Ungarn og Polen, hvor retsstaten i disse år langsomt bliver rullet tilbage.

Hvordan skal EU håndtere sin udvidelsespolitik så nye ansøgerlande ikke bare bliver henvist til venteværelset, og hvad skal der ske med beslutningsprocesserne i et nyt udvidet Europa?

Tårernes Europa osrer af viden, indsigt og engagement, men Lykke Friis har ikke en formel, der med et trylleslag løser problemerne og genskaber de glade år efter Murens fald.

Det er en kold tid, og frihedens vinde kommer ikke igen til at blæse ind over Europa inden for den nærmeste fremtid

Bogen sætter i stedet fingeren på de ømme steder, men giver ingen lindring.

Budskabet er dog klart.

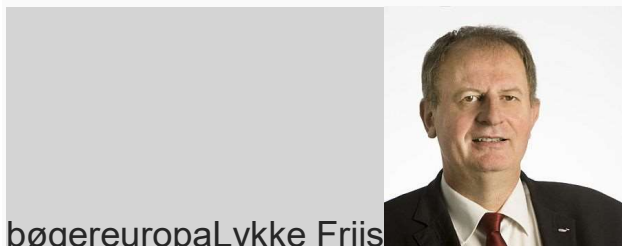
Europa skal til at stå på egne ben. Europa skal holde sammen. Stå stærkere mod den fælles fjende. Opruste militært og lære at indarbejde energipolitik o.a. politikområder som sikkerhedspolitiske instrumenter.

Men det er en kold tid, og frihedens vinde kommer ikke igen til at blæse ind over Europa inden for den nærmeste fremtid.

I forbindelse med udarbejdelsen af denne artikel har POV modtaget tilskud fra

EUROPA
nævnet

Læs mere om EU i POV her.

bøgereuropaLykke Friis

Frank Korsholm

Frank Korsholm er journalist og rådgiver samt konsulent. Han har blandt andet arbejdet som politisk redaktør og lederskribent på Børsen. Han har også været pressechef for de Konservative samt særlig rådgiver og taleskriver for bl.a. tre mi